

แนวทางการประพฤติปฏิบัติตน ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต
กระทรวงพลังงาน

คำนำ

ตามที่กระทรวงพลังงาน มีนโยบายส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคให้ความสำคัญกับการมีคุณธรรมจริยธรรมและป้องกันการทุจริต ตลอดจนการส่งเสริมพัฒนาองค์ความรู้ของบุคลากรเพื่อสร้างความตระหนักรู้ เกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรม จึงได้มีการจัดทำเอกสารแนวทางการประพฤติปฏิบัติตน ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ ขึ้น เพื่อใช้เผยแพร่องค์ความรู้ และเป็นแนวทางให้บุคลากรทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคประพฤติปฏิบัติตน ตามมาตรฐานทางจริยธรรมและประมวลจริยธรรมที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึง ตัวอย่างพฤติกรรมที่ควรกระทำ ไม่ควรกระทำ เพื่อให้บุคลากรยึดถือเป็น แนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนให้มีคุณธรรมจริยธรรมและร่วมกัน สร้างจิตสำนึกต่อต้านการทุจริตอย่างยั่งยืน

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต
กระทรวงพลังงาน

สารบัญ

๐๑ ระบบกฎหมายด้านจริยธรรม

๐๙ จริยธรรมสำหรับบุคลากรกระทรวงพลังงาน

๑๕ กรอบแนวทางปฏิบัติที่ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ

๒๗ “จริยธรรม” “วินัย” และ “ความผิดอาญา”

ระบบกฎหมาย ด้านจริยธรรม

“จริยธรรม” (Ethics) มาจากคำว่า จริย + ธรรม ซึ่งคำว่า จริย หมายถึง ความประพฤติหรือกิจที่ควรประพฤติ ส่วนคำว่า ธรรม มีความหมาย หลายประการ เช่น คุณความดี หลักคำสอนของศาสนา หลักปฏิบัติ เมื่อนำคำทั้งสองมารวมกันเป็น “จริยธรรม” จึงมีความหมายตาม ตัวอักษรว่า “หลักแห่งความประพฤติ” หรือ “แนวทางของการประพฤติ”

ดังนั้นโดยทั่วไปเมื่อกล่าวถึงคำว่า จริยธรรมคนทั่วไปมักจะพิจารณา อยู่ในกรอบความคิดเกี่ยวกับศาสนา เพราะคำสอนทางศาสนามีส่วนสร้าง ระบบจริยธรรมให้สังคม

จริยธรรมจึงเป็นเรื่องของความรู้สึกริ คษ์ชอบชั่วดีภายในจิตใจของแต่ละ บุคคล และหากมีการฝ่าฝืนจะไม่มี โทษบังคับที่ชัดเจน ซึ่งจุดนี้เองทำให้ จริยธรรมมีความแตกต่างจาก กฎหมาย เพราะกฎหมายเป็น ข้อบังคับที่เป็นรูปธรรมและผู้ฝ่าฝืน จะได้รับโทษที่มีสภาพบังคับที่เป็น กิจจะลักษณะ

อย่างไรก็ตาม ด้วยสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป มีความเจริญก้าวหน้าด้านวัตถุและเทคโนโลยีมากขึ้น แต่ความรู้สึกผิดชอบชั่วดีในจิตใจมนุษย์ได้ลดน้อยถอยลง จริยธรรมได้ถูกเรียกร้องให้นำมาบังคับเพื่อเป็นกรอบความประพฤติของคนในสังคมมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้ใช้อำนาจรัฐ จึงมีการยกระดับนำเอา “จริยธรรม” มาบัญญัติไว้ใน “กฎหมาย” โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดรูปแบบและโครงสร้างในการปกครองประเทศและมีสถานะเป็นกฎหมายสูงสุดที่กฎหมายใดจะขัดหรือแย้งไม่ได้ ได้เห็นความสำคัญในการนำ “จริยธรรม” มาใช้ในหน่วยงานของรัฐ จึงได้บัญญัติแนวนโยบายแห่งรัฐไว้ในมาตรา ๗๖ วรรคสามว่ารัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้นๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว

ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ
จึงได้มีการประกาศใช้

พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒

โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดหลักเกณฑ์
การประพฤติปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ซึ่งเรียกว่า

“มาตรฐานทางจริยธรรม”

พระราชบัญญัติ
มาตรฐานทางจริยธรรม
พ.ศ. ๒๕๖๒

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒

เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานทางจริยธรรม

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำนองที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น
และมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ
ในฝ่ายบริหาร แต่ไม่หมายความรวมถึง หน่วยงานธุรการของรัฐสภา องค์การอิสระ ศาล และ
องค์กรอัยการ

พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดการรักษา
จริยธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐ รวมทั้งกำหนดให้มีคณะกรรมการมาตรฐานทาง
จริยธรรม (ก.ม.จ.) มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอแนะ ให้คำปรึกษา กำหนดแนวทาง
มาตรการในการขับเคลื่อน กำกับติดตาม ประเมินผล เพื่อให้เป็นไปตาม
พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมถึงการออกระเบียบ
กำหนดกระบวนการรักษาจริยธรรม และให้คำแนะนำแก่องค์กรที่เกี่ยวข้องด้วย

โดยพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ ถือเป็นกฎหมาย
แม่บท ซึ่งต่อมากคณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรมได้ออกระเบียบ
คณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำประมวล
จริยธรรม ข้อมาหนดจริยธรรม และกระบวนการรักษาจริยธรรมของหน่วยงาน
และเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓ กำหนดให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคล
ซึ่งในกรณีของกระทรวงพลังงาน คือ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
จัดทำประมวลจริยธรรมให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานทางจริยธรรม

“ประมวลจริยธรรม” กำหนดเป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับสภาพคุณงามความดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยึดถือสำหรับการปฏิบัติงาน การตัดสินใจ ความถูกต้อง การปฏิบัติที่ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ ตลอดจนการดำรงตนในการทำความดีและละเว้นความชั่ว

“ประมวลจริยธรรม” จัดทำขึ้นโดย “องค์กรกลางบริหารงานบุคคล” เช่น คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ เป็นต้น เพื่อใช้บังคับในหน่วยงานของตน โดยต้องมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่า “มาตรฐานทางจริยธรรม”

“ข้อกำหนดจริยธรรม” เป็นข้อกำหนดที่จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานของรัฐในกรณี que เห็นสมควรจัดทำขึ้นเพิ่มเติมจากประมวลจริยธรรมเพื่อใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานเพิ่มเติมจากประมวลจริยธรรมให้เหมาะสมแก่ภารกิจที่มีลักษณะเฉพาะของหน่วยงานของรัฐนั้นด้วยก็ได้

ระบบกฎหมายด้านจริยธรรม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐

กำหนดหลักการไว้ในแนวนโยบายแห่งรัฐ

มาตรา ๗๖ วรรคสาม

พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม

พ.ศ. ๒๕๖๒

กำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม ๗ ข้อ

ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

องค์กรกลางบริหารงานบุคคล

ซึ่งสำหรับข้าราชการพลเรือน

คือ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

เป็นผู้จัดทำประมวลจริยธรรมโดยต้องสอดคล้อง

และมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรม ๗ ข้อ

ข้อกำหนดจริยธรรม

ไม่ได้บังคับให้จัดทำแต่ “หน่วยงานของรัฐ” อาจพิจารณาจัดทำ “ข้อกำหนดจริยธรรม” เพื่อใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้นเพิ่มเติมจากประมวลจริยธรรมให้เหมาะสมแก่ภารกิจที่มีลักษณะเฉพาะของหน่วยงาน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า เดิม
 “จริยธรรม” ซึ่งมีลักษณะเป็น
 นามธรรมที่เกิดจากความรู้สึก
 ผิดชอบชั่วดีภายในจิตใจของ
 บุคคลนั้นๆ ว่าควรประพฤติ
 ปฏิบัติตนอย่างไร ได้ถูก
 ยกระดับนำมาบัญญัติให้เป็น
 กฎหมายที่เป็นลายลักษณ์
 อักษร เพื่อเรียกร้องบังคับให้
 เจ้าหน้าที่รัฐได้นำมาเป็นกรอบ
 ความประพฤติที่ชัดเจน
 เป็นรูปธรรม

จริยธรรมสำหรับบุคลากร กระทรวงพลังงาน

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนซึ่งเป็นองค์กรกลางในการบริหารงานบุคคลได้ประกาศใช้ “ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน” จัดทำขึ้น เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติตนและรักษาคุณงามความดีที่ข้าราชการต้องยึดถือในการปฏิบัติงาน โดยคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ประกาศ ณ วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕

ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนมีความสอดคล้องกับ “มาตรฐานทางจริยธรรม” ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยกำหนดให้ข้าราชการพลเรือนรวมไปถึงพนักงานราชการ พนักงาน ลูกจ้างและผู้ปฏิบัติงานอื่น พึงปฏิบัติตนเพื่อรักษาจริยธรรม

ประมวลจริยธรรม ข้าราชการพลเรือน ๗ ข้อ เป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติตน และรักษาคุณงามความดี

- ๑ ยึดมั่นในสถาบันหลัก
ของประเทศ
- ๒ ซื่อสัตย์สุจริต
- ๓ กล้าตัดสินใจและยืนหยัด
ทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม
- ๔ คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม
มากกว่าประโยชน์ส่วนตัว
- ๕ มุ่งผลสัมฤทธิ์ ประสิทธิภาพ
และคุณภาพของงาน
- ๖ ปฏิบัติหน้าที่
ด้วยความเที่ยงธรรม
ปราศจากอคติ
- ๗ ดำรงตนเป็นแบบอย่าง
ด้วยการเป็นข้าราชการที่ดี
และรักษาภาพลักษณ์
ของทางราชการ

๑

ยึดมั่น ในสถาบันหลัก ของประเทศ

ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ด้วยการแสดงออก ถึงความภูมิใจในชาติและรักษาผลประโยชน์ของชาติ ปฏิบัติตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ เคารพในความแตกต่าง ของการนับถือศาสนา ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย และเกิดคุณรักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์

๒

ซื่อสัตย์สุจริต

ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาตามกฎหมายและตามกำหนด กลองธรรม โปร่งใสและตรวจสอบได้ ไม่แสดงออกถึง พฤติกรรมที่มีนัยเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ รับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความพร้อมรับการตรวจสอบและรับผิด มีจิตสำนึกที่ดี โดยคำนึงถึงสังคม สิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน และเคารพต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

๓

กล้าตัดสินใจ และยืนหยัดทำ ในสิ่งที่ถูกต้อง ชอบธรรม

กล้าคัดค้านในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง กล้าเปิดเผยหรือรายงาน การทุจริตประพฤตินมิชอบต่อผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ ใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากอคติ และ ไม่ยอมกระทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสมเพียงเพื่อรักษาประโยชน์ หรือสถานภาพของตนเอง

๔

คิดถึงประโยชน์
ส่วนรวมมากกว่า
ประโยชน์ส่วนตัว

ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน เสียสละ มีจิตสาธารณะ สามารถแยกเรื่องส่วนตัวออกจากหน้าที่การงาน ไม่กระทำการอันมีลักษณะเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม และไม่ประกอบกิจการหรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์อันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของตน

๕

มุ่งผลสัมฤทธิ์
ประสิทธิภาพ
และคุณภาพ
ของงาน

ปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็วทันต่อเวลาและสถานการณ์ คำนึงถึงประโยชน์และความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรของรัฐ รักษามาตรฐานการทำงานที่ดี พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม เชื่อมมั่นในระบบการทำงานเป็นทีม ให้บริการแก่ประชาชนด้วยความเต็มใจ และเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง

๖

ปฏิบัติหน้าที่
ด้วยความ
เที่ยงธรรม
ปราศจากอคติ

ไม่เลือกปฏิบัติโดยการใช้ความรู้สึก หรือความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือเหตุผลของความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา เพศ อายุ สภาพร่างกาย สถานะทางเศรษฐกิจ สังคม และต้องรักษาความเป็นกลางทางการเมือง โดยไม่อาศัยตำแหน่งหน้าที่ซึ่งอาจมีลักษณะเป็นการให้คุณให้โทษแก่นักการเมืองและพรรคการเมือง

๗

ดำรงตนเป็น
แบบอย่าง
ด้วยการเป็น
ข้าราชการที่ดี
และรักษา
ภาพลักษณ์
ของทางราชการ

พึงปฏิบัติตนให้เป็นที่ยึดถือศรัทธาแก่ประชาชน ปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน ไม่อ้างหรือใช้อำนาจโดยปราศจากเหตุผล ดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พระบรมราโชวาท หลักคำสอนทางศาสนามาปรับใช้ และปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีด้วยการเคารพกฎหมายและมีวินัย

ประมวลจริยธรรม ๗ ข้อ
เป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติตน
และรักษาคุณงามความดี
สอดคล้องกับมาตรฐานทางจริยธรรม
ตามที่กฎหมายกำหนดไว้
และเป็นรากฐานของวินัยเจ้าหน้าที่รัฐ

กรอบแนวทางปฏิบัติ ที่ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ

วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๔ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนได้มีหนังสือที่ นร ๑๐๑๙/ว๙ แจ้างแนวทางปฏิบัติตนสำหรับข้าราชการ พนักงานราชการ พนักงาน ลูกจ้าง และผู้ปฏิบัติงานอื่นที่อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนซึ่งรวมถึงกระทรวงพลังงานด้วย เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางปฏิบัติที่ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ สอดคล้องกับ “มาตรฐานทางจริยธรรม” และ “ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน”

๑. ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ

พฤติกรรม ที่ควรกระทำ

จงรักภักดีต่อประเทศชาติ
มีความภูมิใจในความเป็นไทย
รักษาผลประโยชน์ของชาติ และ
รักษาความลับเกี่ยวกับความ
มั่นคงของชาติ

มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ
ให้เจริญก้าวหน้า

นำหลักธรรมตามศาสนาที่ตน
เคารพนับถือมาประกอบ
การปฏิบัติหน้าที่

ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการปฏิบัติ
ศาสนกิจสืบทอดและทำนุบำรุง
ศาสนาให้มีความเจริญยั่งยืน

แสดงออกถึงความเคารพ
เทิดทูนและรักษาไว้ซึ่งสถาบัน
พระมหากษัตริย์

สนับสนุนและมีส่วนร่วมกับ
กิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ
ในโอกาสต่างๆ

แสดงออกถึงความเชื่อมั่น
และสนับสนุนการปกครองระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

พฤติกรรม ที่ไม่ควรกระทำ

ไม่แสดงออกในลักษณะที่ส่อไป
ในทางดูแคลนหรือด้อยค่า
ความเป็นไทยอันอาจก่อให้เกิด
ความเสื่อมเสียต่อภาพลักษณ์ของ
ประเทศชาติ

ไม่ควรกระทำการอันอาจมีลักษณะ
เป็นการกระทบกระเทือนต่อ
ความมั่นคงของชาติ

ไม่แสดงกิริยาวิจาหรืออาการ
ในเชิงลบหลู่ดูแคลนหรือด้อยค่า
ศาสนาใดศาสนาหนึ่ง

ไม่ขัดขวางการทำนุบำรุง
ศาสนาและการปฏิบัติศาสนกิจ
ทั้งปวง

ไม่แสดงออกด้วยกิริยาอาการ
หรือวจาในลักษณะที่ไม่ให้
เกียรติหรือไม่จงรักภักดี
ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

พฤติกรรม ที่เป็นการฝ่าฝืน

ไม่ปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล
ที่เกี่ยวกับการพัฒนาประเทศ

ไม่รักษาความลับของราชการ
ที่เกี่ยวกับความมั่นคง

๒. ชื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่

พฤติกรรม ที่ควรกระทำ	พฤติกรรม ที่ไม่ควรกระทำ	พฤติกรรม ที่เป็นการฝ่าฝืน
ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตโปร่งใสตรวจสอบได้	ไม่แสดงถึงพฤติกรรมซึ่งมีนัยเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ	การนำราชการไปใช้ส่วนตัว
รับประโยชน์จากการปฏิบัติราชการเฉพาะที่ทางราชการจัดให้ตามกฎหมายและระเบียบ	ไม่กระทำการอันส่อไปในทางที่อาจตีความได้ว่าเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม	เบิกจ่ายเงินไม่เป็นไปตามระเบียบ
มีจิตสำนึกที่ดีและตระหนัก ในหน้าที่ของผู้จัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ	ไม่หาทางปฏิเสธ บ่ายเบี่ยง เกี่ยงงอน ในการปฏิบัติหน้าที่ และการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่มาขอรับบริการ	เบิกจ่ายเงินโครงการจัดฝึกอบรม โดยที่ไม่มีการจัดอบรมจริง
ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบโดยคำนึงถึงผลกระทบทางสังคม สิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิเสรีภาพของบุคคล	ไม่ปฏิเสธความรับผิดชอบ หรือปิดรับผิดชอบของตนไปให้ผู้อื่น เมื่อเกิดความบกพร่องหรือความผิดพลาดในการปฏิบัติงานขึ้น	เรียกรับสินบน
รับผิดชอบในผลการปฏิบัติหน้าที่ราชการของตน พร้อมทั้งจะรับการตรวจสอบและรับผิดชอบในผลของการปฏิบัติงานเมื่อเกิดความบกพร่องผิดพลาดขึ้น	ไม่หาทางปฏิเสธการตรวจสอบของบุคคลหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบ	รับของขวัญหรือสิทธิพิเศษบางอย่างจากผู้ประกอบการ
ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมายและตามทำนองคลองธรรม	ไม่อาศัยช่องว่างทางกฎหมาย เพื่อเอื้อต่อการกระทำผิดระเบียบแบบแผนของทางราชการ	เป็นเจ้าหน้าที่การเงิน รับเงินจากการปฏิบัติหน้าที่ แต่นำเงินดังกล่าวไปใช้ส่วนตัว

๓. กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง ชอบธรรม

พฤติกรรม ที่ควรกระทำ	พฤติกรรม ที่ไม่ควรกระทำ	พฤติกรรม ที่เป็นการฝ่าฝืน
ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา ที่ชอบด้วยกฎหมายและกล้าคัดค้าน หรือโต้แย้งคำสั่งที่ไม่ถูกต้อง หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย	ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้อง คำขู่ หรืออิทธิพลใดๆ ในการชักจูง ให้กระทำความผิดหรือกระทำ ในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ชอบธรรม	รู้ว่าผู้บังคับบัญชาทุจริต แต่ไม่แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กล้าแจ้งเหตุหรือร้องเรียนในกรณี ที่พบเห็นการกระทำผิด หรือการกระทำที่อาจก่อให้เกิด ความเสียหายแก่ทางราชการ	ไม่ปฏิบัติหน้าที่โดยหวังเพียง ผลงานหรือเพียงเพื่อให้งานเสร็จ โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบ หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น	เป็นพนักงานขับรถยนต์ ของหน่วยงาน ทำตามคำสั่ง ผู้บังคับบัญชาที่ให้ขับรถรับส่ง เป็นการส่วนตัว
ยืนหยัดในการปฏิบัติงานในหน้าที่ ตามหลักวิชาและจรรยาวิชาชีพ ด้วยความกล้าหาญ	ไม่ปฏิเสธ ละเลย หรือเพิกเฉย ในการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อน หรือบรรเทาทุกข์ให้แก่ประชาชน	
เปิดเผยการทุจริตที่พบเห็นหรือ รายงานการทุจริตประพทุติมิชอบ ต่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีหน้าที่ รับผิดชอบโดยไม่ปล่อยปละละเลย	ไม่ปิดบังหรือปฏิเสธการให้ข้อมูล ข่าวสารที่ถูกต้องแก่ประชาชน และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	
ให้ความช่วยเหลือประชาชน ที่ถูกละเมิดหรือได้รับการปฏิบัติ ที่ไม่เป็นธรรมโดยไม่ชักช้า		

๔. คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า ประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ

พฤติกรรม ที่ควรกระทำ	พฤติกรรม ที่ไม่ควรกระทำ	พฤติกรรม ที่เป็นการฝ่าฝืน
ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยยึดถือ ประโยชน์ส่วนรวมเหนือกว่า ประโยชน์ส่วนบุคคล	**	เป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตรวจ และอนุมัติแบบแปลน รับจ้าง บริษัทเอกชนเขียนแบบแปลน ซึ่งอยู่ในอำนาจตรวจและอนุมัติ ของตน
มีความมุ่งมั่นเสียสละ มีจิตสาธารณะในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน	**	เป็นหุ้นส่วนบริษัทรับเหมาก่อสร้าง ยื่นซองเสนอราคา งานจัดซื้อจัดจ้าง ในหน่วยงานราชการที่ตนสังกัด
สามารถแยกเรื่องส่วนตัวออกจาก หน้าที่การงาน	**	
มีจิตอาสาโดยอุทิศตนกระทำการ อันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	**	

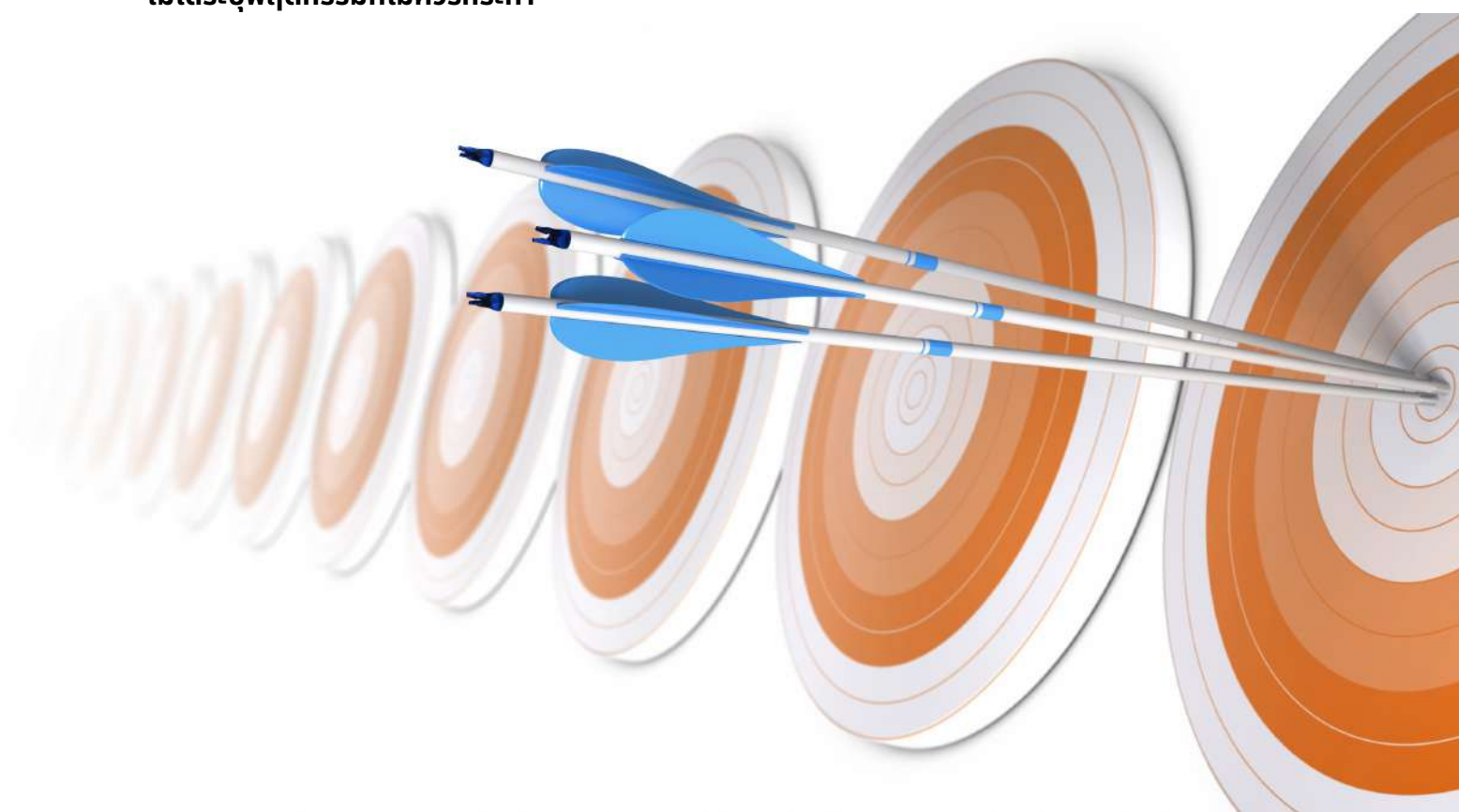
หมายเหตุ: ** ตามหนังสือ สำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๙/ว๙ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๔
เรื่องแนวทางการปฏิบัติตนของข้าราชการพลเรือนตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน
ไม่ได้ระบุพฤติกรรมที่ไม่ควรกระทำ

๕. มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

พฤติกรรม ที่ควรกระทำ	พฤติกรรม ที่ไม่ควรกระทำ	พฤติกรรม ที่เป็นการฝ่าฝืน
ปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ มีประสิทธิภาพเพื่อให้งานสัมฤทธิ์ผล ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย อย่างแท้จริง	**	ผู้บังคับบัญชาไม่ตรวจสอบ ควบคุมการปฏิบัติงานของ ผู้ใต้บังคับบัญชา
ใช้ทรัพยากรและงบประมาณ ของทางราชการอย่างประหยัด และคุ้มค่ารวมทั้งปฏิบัติงาน ให้ทันต่อเวลาและสถานการณ์	**	ใช้เวลางานท่องเว็บไซต์ต่างๆ ซึ่งเป็นเรื่องส่วนตัว
		จัดซื้อจัดจ้างเกินความจำเป็น ของหน่วยงาน
		เสนอหนังสือต่อผู้บังคับบัญชา ล่าช้า

หมายเหตุ: ** ตามหนังสือ สำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๔/ว๔ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๕
เรื่องแนวทางการปฏิบัติตนของข้าราชการพลเรือนตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน
ไม่ได้ระบุพฤติกรรมที่ไม่ควรกระทำ

๖. ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ

พฤติกรรม ที่ควรกระทำ	พฤติกรรม ที่ไม่ควรกระทำ	พฤติกรรม ที่เป็นการฝ่าฝืน
ให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็วเต็มใจปราศจากอคติและไม่เลือกปฏิบัติ	ไม่เลือกปฏิบัติโดยอาศัยเหตุของความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา เพศ อายุ สภาพร่างกาย หรือสถานะทางเศรษฐกิจ สังคม และความเชื่อทางการเมือง	ลัดคิวให้แก่บุคคลในครอบครัวที่มาใช้บริการหน่วยงานราชการที่ตนสังกัดอยู่
มุ่งพัฒนาและรักษามาตรฐานการทำงานที่ดีโดยพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เลือกใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างเหมาะสมและเชื่อมั่นในระบบการทำงานเป็นทีม	ไม่อาศัยตำแหน่งหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกหรือเลือกปฏิบัติต่อนักการเมืองหรือพรรคการเมือง	ให้พรรคการเมืองใช้สถานที่ราชการเป็นที่หาเสียง
รับฟังความคิดเห็นพร้อมที่จะตอบชี้แจงและอธิบายเหตุผลให้แก่ประชาชน ผู้ร่วมงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง		ประเมินเลื่อนขึ้นเงินเดือนให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีความสมิทธสมมเป็นการส่วนตัว ทั้งที่ไม่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์
ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสมอภาคเป็นธรรมและเที่ยงธรรม		
ปฏิบัติหน้าที่โดยละเว้นจากการใช้อคติ ได้แก่ ความรัก ความโกรธ ความกลัว ความหลง มาประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ		
วางตัวเป็นกลางทางการเมือง		

๗. ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ

พฤติกรรม ที่ควรกระทำ

ดำรงตนเป็นข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดีโดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พระบรมราโชวาทหลักคำสอนทางศาสนา และจรรยาวิชาชีพมาใช้ในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่

ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของปวงชนชาวไทย เคารพต่อกฎหมาย มีวินัยและรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณีอันดีงาม

ดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่ายประหยัด

เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติตามความเหมาะสม

พฤติกรรม ที่ไม่ควรกระทำ

ไม่ฟุ่มเฟือยหรือไม่ดำรงตนเกินฐานะานุรูปแห่งตน

ไม่ประพฤติหรือกระทำการใดๆ อันอาจเป็นเหตุให้เสื่อมเสียเกียรติภูมิ ศักดิ์ศรีและภาพลักษณ์ของตนเองและราชการ

ไม่แสดงกิริยาอาการหรือพฤติกรรมอันมีลักษณะเป็นการคุกคามทางเพศ

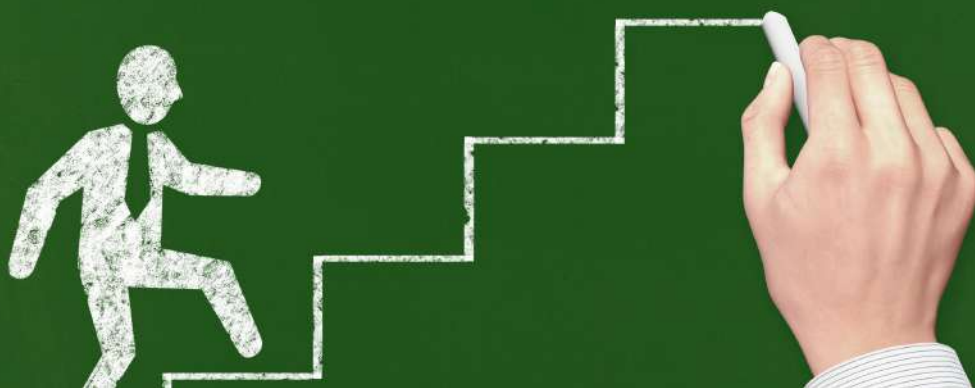
พฤติกรรม ที่เป็นการฝ่าฝืน

ดื่มสุราในเวลาราชการ

เรียขอรับเงินบริจาคนั้นที่ประชาชนไม่เต็มใจ

พกพาอาวุธปืนมาสถานที่ทำงานโดยไม่มีสิทธิตามกฎหมาย

Role Model

อนึ่งดังได้กล่าวข้างต้นแล้วว่า เดิม “จริยธรรม” ไม่มีสภาพบังคับเป็น “กฎหมาย” เมื่อกฎหมายได้บัญญัติรองรับจริยธรรมในทางเนื้อหาแล้ว จึงจำเป็นต้องกำหนดให้มีกลไกการนำจริยธรรมไปบังคับใช้อย่างเป็นกิจจะลักษณะเพื่อให้มีผลเป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติด้วย ดังนั้นกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ ระเบียบคณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำประมวลจริยธรรม ข้อมำหนดจริยธรรม และกระบวนการรักษาจริยธรรมของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓ และข้อมำหนดคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนว่าด้วยกระบวนการรักษาจริยธรรม จึงได้กำหนดหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ และหัวหน้าส่วนราชการไว้หลายประการเพื่อให้จริยธรรมที่กฎหมายได้รองรับไว้แล้วนั้นมีสภาพบังคับที่เป็นรูปธรรม กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

- กำหนดให้มีผู้บริหารที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐประจำหน่วยงาน
- กำหนดกรอบอัตรากำลังผู้ปฏิบัติงาน และงบประมาณเพื่อการดำเนินงานด้านจริยธรรมที่เหมาะสมนั้น ต้องจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรม
- ให้กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการนำพฤติกรรมทางจริยธรรมไปใช้ในกระบวนการบริหารงานบุคคล ให้มีผลต่อการพิจารณาให้คุณให้โทษ เช่น การประเมินผลปฏิบัติราชการ การเลื่อนเงินเดือน การแต่งตั้ง การเลื่อน การโอน การย้าย หรือการให้ออกจากราชการ
- ต้องกำกับดูแลให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมหรือข้อมำหนดจริยธรรม หากมีกรณีที่เจ้าหน้าที่ไม่ปฏิบัติตามแต่ไม่ได้เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือเป็นความผิดอาญา ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกล่าวตักเตือน สั่งให้ผู้นั้นได้รับการพัฒนา หรือดำเนินการตามกระบวนการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานนั้น
- หัวหน้าส่วนราชการสามารถเสนอให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) แต่งตั้งคณะกรรมการจริยธรรมของส่วนราชการนั้นๆ ได้
- ให้มีกลุ่มงานเพื่อดำเนินการตามกระบวนการรักษาจริยธรรม เช่น กำกับดูแล กำหนดนโยบายเกี่ยวกับจริยธรรม รวมไปถึงการส่งเสริมสนับสนุน
- ให้มีการประกาศประมวลจริยธรรมให้เจ้าหน้าที่รับทราบและถือปฏิบัติและให้สาธารณชนรับทราบ และมีส่วนร่วมในการสอดส่อง

หน้าที่ของหน่วยงานและบุคลากรหน่วยงานของรัฐ

หน่วยงาน

- มีผู้บริหาร/กลุ่มงาน ที่รับผิดชอบ ด้านจริยธรรม
- มีอัตรากำลังและงบประมาณ ด้านจริยธรรม
- จัดทำรายงานประจำปี
- กำหนดหลักเกณฑ์ การนำจริยธรรมไปใช้ ในการบริหารงานบุคคล

หัวหน้าหน่วยงาน

- กำกับดูแลบุคลากรให้ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม
- มีอำนาจว่ากล่าวตักเตือน หรือสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนได้รับการพัฒนา
- ต้องนำไปพิจารณาให้คุณให้โทษ เช่น การประเมินผลปฏิบัติราชการ การเลื่อนเงินเดือน การแต่งตั้ง การเลื่อน การโอน การย้าย หรือการให้ออกจากราชการ

บุคลากร

- ต้องปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ที่กำหนดหลักเกณฑ์ความประพฤติไว้ ๗ ข้อ
- ถ้าฝ่าฝืนจริยธรรมจะส่งผลต่อการประเมินผลปฏิบัติราชการ การเลื่อนเงินเดือน การแต่งตั้ง การเลื่อน การโอน การย้าย หรือการให้ออกจากราชการ

จริยธรรม

ได้รับการบัญญัติไว้ในกฎหมาย
และกำหนดหน้าที่ของหน่วยงานไว้
เพื่อให้จริยธรรมที่กฎหมายได้รองรับไว้แล้วนั้น
มีสภาพบังคับที่เป็นรูปธรรม

จริยธรรม วินัย และ ความพิດอาญา

กรอบความประพฤติของข้าราชการพลเรือน (รวมถึงพนักงานราชการ พนักงาน ลูกจ้าง และผู้ปฏิบัติงานอื่น) ไม่ได้มีเฉพาะ “จริยธรรม” ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นเท่านั้น แต่ยังมีกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องได้กำหนดกรอบความประพฤติของข้าราชการพลเรือนไว้อีก คือ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติเกี่ยวกับ “วินัย” ของข้าราชการ และประมวลกฎหมายอาญา ก็ได้บัญญัติความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการไว้ โดยเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกันทั้ง “จริยธรรม” “วินัย” และ “ความพิດอาญา” แล้วพบว่าจริยธรรมจะกำหนดกรอบความประพฤติไว้กว้างที่สุด ตามมาด้วยวินัย และความพิດอาญาตามลำดับ ส่วนสภาพบังคับหรือโทษที่ผู้ฝ่าฝืนจะได้รับนั้น การฝ่าฝืนจริยธรรมจะได้รับโทษเบาที่สุด ส่วนการฝ่าฝืนวินัยและความพิດอาญาจะได้รับโทษหนักขึ้นตามลำดับ

ฝ่าฝืนจริยธรรมแต่ละครั้ง อาจพลาดพลั้งพบความรับผิดหลายด้าน

	จริยธรรม	วินัย	อาญา
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	ประมวลจริยธรรม ข้าราชการ พลเรือน	พระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑	ประมวลกฎหมายอาญา
การกำหนดขอบเขต ความประพฤติ	กว้างมาก เช่น ชื่อสัตย์สุจริต	กว้าง เช่น ต้องปฏิบัติ หน้าที่ให้เป็นไปตาม กฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี นโยบายรัฐบาล และ ระเบียบแบบแผน ของทางราชการ	แคบ เช่น ปฏิบัติหรือ ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ โดยทุจริต
โทษที่ได้รับ จากการฝ่าฝืน	• ว่ากล่าวตักเตือน • สั่งให้ได้รับการพัฒนา • นำไปใช้ในกระบวนการ บริหารงานบุคคล	• ภาคทัณฑ์ • ตัดเงินเดือน • ลดเงินเดือน • ปลดออก • ไล่ออก	จำคุกและ/หรือปรับ

ตารางเปรียบเทียบระหว่าง จริยธรรม วินัย และอาญา

จริยธรรม (ประมวลจริยธรรม ข้าราชการพลเรือน)	วินัย (พระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑)	อาญา (ประมวลกฎหมายอาญา)
(๑) ยึดมั่นในสถาบันหลัก ของประเทศ	ต้องสนับสนุนการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ	
(๒) ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่	ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความ ซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรม ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็น ไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของ ทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และปฏิบัติ ตามระเบียบแบบแผนของ ทางราชการ ต้องไม่อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่น อาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการ ของตนหาประโยชน์ ให้แก่ตนเอง หรือผู้อื่น ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้เกิด ความเสียหายอย่างร้ายแรง แก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือ ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยทุจริต	มาตรา ๑๕๗ ความผิดฐาน เจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้น การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบนั้น วางหลักว่า “ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหาย แก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติ หรือละเว้น การปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้อง ระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาท ถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ตารางเปรียบเทียบระหว่าง จริยธรรม วินัย และอาญา

จริยธรรม (ประมวลจริยธรรม ข้าราชการพลเรือน)	วินัย (พระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑)	อาญา (ประมวลกฎหมายอาญา)
--	--	----------------------------

(๓) กล้าตัดสินใจและกระทำ
ในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม

ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา
ซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบ
ด้วยกฎหมาย และระเบียบของทาง
ราชการโดยไม่ขัดขึ้นหรือหลีกเลี่ยง
แต่ถ้าเห็นว่าการปฏิบัติตามคำสั่งนั้น
จะทำให้เสียหายแก่ราชการ หรือจะ
เป็นการไม่รักษาประโยชน์ของ
ทางราชการจะต้องเสนอความเห็น
เป็นหนังสือทันทีเพื่อให้ผู้บังคับบัญชา
ทบทวนคำสั่งนั้น และเมื่อได้เสนอ
ความเห็นแล้ว ถ้าผู้บังคับบัญชายืนยัน
ให้ปฏิบัติตามคำสั่งเดิมผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา
ต้องปฏิบัติตาม

ไม่มีความผิดอาญาในส่วน
ที่เป็นความผิดต่อตำแหน่ง
หน้าที่ราชการ

(๔) คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม
มากกว่าประโยชน์ส่วนตัว
มีจิตสาธารณะ

ต้องไม่เป็นกรรมการผู้จัดการ
หรือผู้จัดการหรือดำรงตำแหน่งอื่นใด
ที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันนั้น
ในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท

ไม่มีความผิดอาญาในส่วน
ที่เป็นความผิดต่อตำแหน่ง
หน้าที่ราชการ

ต้องไม่กระทำการหรือยอมให้ผู้อื่น
กระทำการหาผลประโยชน์ อันอาจทำให้
เสียความเที่ยงธรรม หรือเสื่อมเสีย
เกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ
ของตน

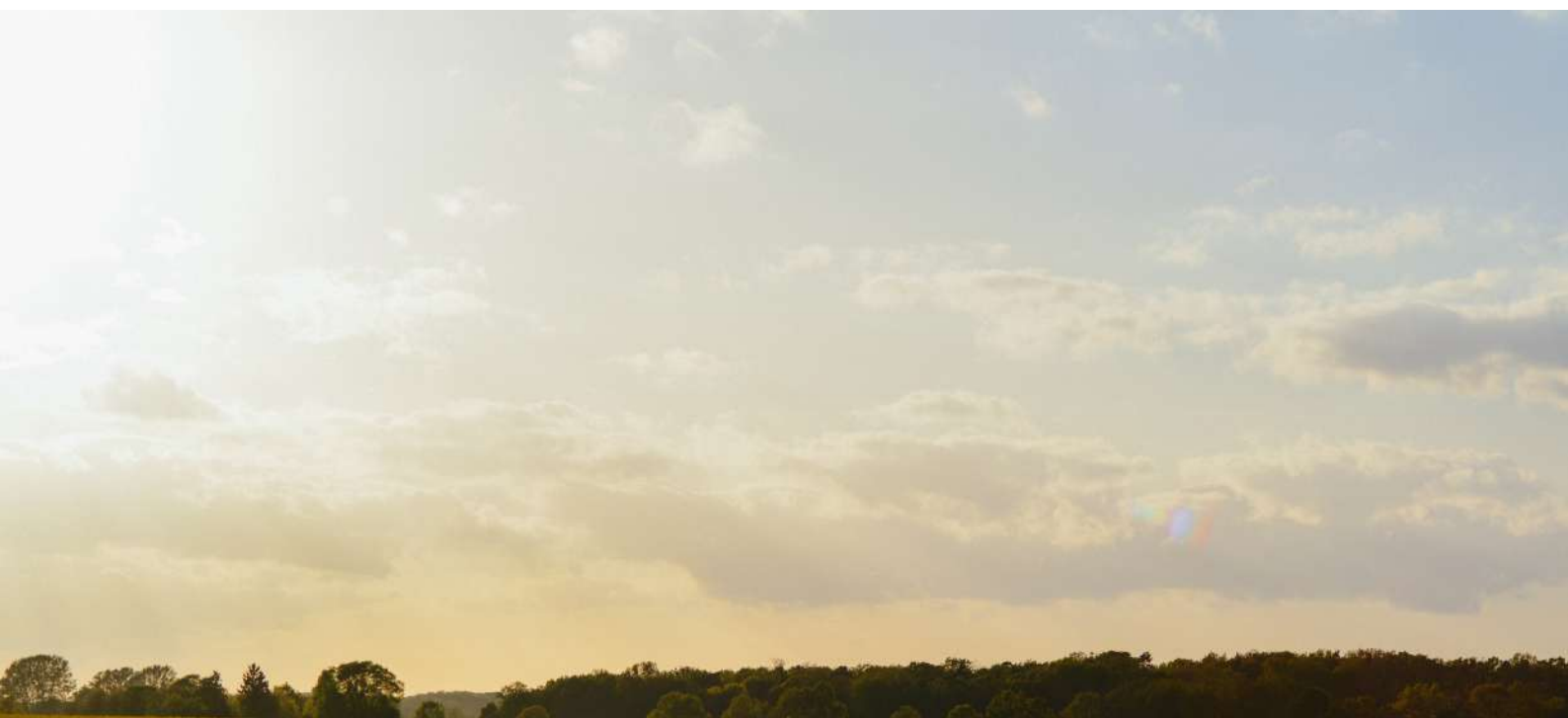
ตารางเปรียบเทียบระหว่าง จริยธรรม วินัย และอาญา

จริยธรรม (ประมวลจริยธรรม ข้าราชการพลเรือน)	วินัย (พระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑)	อาญา (ประมวลกฎหมายอาญา)
(๕) มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน	ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดี หรือความก้าวหน้าแก่ราชการ ด้วยความตั้งใจอุทิศสาคะ เอาใจใส่ และรักษาประโยชน์ของทางราชการ ต้องต้อนรับให้ความสะดวก ให้เป็นป็นธรรม และให้การสงเคราะห์ แก่ประชาชนผู้ติดต่อราชการเกี่ยวกับ หน้าที่ของตน	ไม่มีความผิดอาญาในส่วน ที่เป็นความผิดต่อตำแหน่ง หน้าที่ราชการ
(๖) ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ	ต้องวางตนเป็นกลางทางการเมือง ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการและการปฏิบัติ การอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน กับจะต้อง ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ ว่าด้วยมารยาททางการเมืองของ ข้าราชการด้วย	ไม่มีความผิดอาญาในส่วน ที่เป็นความผิดต่อตำแหน่ง หน้าที่ราชการ

ตารางเปรียบเทียบระหว่าง จริยธรรม วินัย และอาญา

จริยธรรม (ประมวลจริยธรรม ข้าราชการพลเรือน)	วินัย (พระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑)	อาญา (ประมวลกฎหมายอาญา)
(๗) ดำรงตนเป็นแบบอย่าง ที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ ของทางราชการ	ต้องสุภาพเรียบร้อย รักษาความสามัคคี และต้องช่วยเหลือกันในการปฏิบัติราชการ ระหว่างข้าราชการด้วยกัน ต้องรักษาชื่อเสียงของตน และรักษา เกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ ของตนมิให้เสื่อมเสีย ต้องไม่กระทำการอันเป็นการล่วงละเมิด หรือคุกคามทางเพศ ต้องไม่ดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่ หรือข่มเหงประชาชนผู้ติดต่อราชการ กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็น ผู้ประพฤติชั่ว อย่างร้ายแรง	ไม่มีความผิดอาญาในส่วน ที่เป็นความผิดต่อตำแหน่ง หน้าที่ราชการ

Case study

๑. การนำรกราชการไปใช้ส่วนตัว เช่น ใช้รถยนต์ไป-กลับที่พักรเป็นประจำ ด้วยระยะทางสั้นๆ หรือใช้รถยนต์ไปในสถานที่อื่นๆ เช่น ไปรับประทานอาหารกลางวัน หรือไปทำธุระส่วนตัว

- ฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ข้อ (๒) เรื่องซื่อสัตย์สุจริต
- มีความผิดวินัยฐานอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการหาผลประโยชน์หรือปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต แล้วแต่กรณี
- มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๕๗ ฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต

- การใช้รกราชการต้องใช้ในภารกิจของราชการเท่าที่จำเป็น โดยต้องดำเนินการขอใช้รถ และขออนุญาตตามระเบียบ
- หากมีการนำรกราชการไปใช้ส่วนตัว เช่น การใช้ไป-กลับที่พักรด้วยระยะทางสั้นๆ หรือไปในสถานที่อื่นๆ เช่น ไปรับประทานอาหารกลางวัน หรือไปทำธุระส่วนตัว ผู้นั้นมีความผิด โดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายพัสดุ เจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงิน และผู้อนุมัติเบิกจ่ายค่าน้ำมัน ก็จะถูกดำเนินการทางวินัยด้วย รวมทั้งถูกเรียกเงินค่าน้ำมันทั้งหมดคืนให้แก่ราชการ

Case study

๒. การเบิกจ่ายเงินโครงการจัดฝึกอบรมโดยที่ไม่มีการอบรมจริง

- ฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ข้อ (๒) เรื่องซื่อสัตย์สุจริต
- มีความผิดวินัยร้ายแรงฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต
- มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต

- การเบิกจ่ายใดๆ ของราชการต้องตรงตามความเป็นจริง
- การเบิกจ่ายเงินโดยไม่มีการจัดโครงการจริง การลงนามตรวจรับพัสดุ ทั้งที่งานยังไม่แล้วเสร็จถือเป็นความผิดทางวินัย
- หากมีการเบิกจ่ายเงินออกไปแล้วถือเป็นการทุจริตมีความผิดทางอาญา

Case study

๓. เป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตรวจและอนุมัติแบบแปลน รับจ้างบริษัทเอกชน เขียนแบบแปลนซึ่งอยู่ในอำนาจตรวจและอนุมัติของตน

- ฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ข้อ (๔) คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน เสียสละ มีจิตสาธารณะ สามารถ แยกเรื่องส่วนตัวออกจากหน้าที่การงาน ไม่กระทำการอันมีลักษณะเป็นการขัดกัน ระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม และไม่ประกอบกิจการหรือเข้าไป เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์อันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของตน
- มีความผิดวินัยฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรม หรือต้องไม่เป็นกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มี ลักษณะงานคล้ายคลึงกันนั้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทแล้วแต่กรณี
- ในกรณีดังกล่าวอาจจะยังไม่มี ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา เพราะ เป็นเพียงการมีผลประโยชน์ทับซ้อนยังไม่ถึงขั้นทุจริต

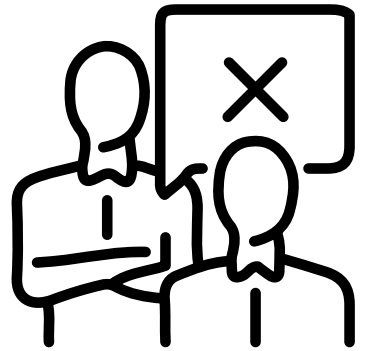

ผลประโยชน์ทับซ้อน คือ ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัว และผลประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งหมายถึงการที่เจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึง ประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้องเป็นหลัก ซึ่งถือเป็น**ความผิดเชิงจริยธรรม และเป็นบันไดขั้นแรกที่จะนำไปสู่การทุจริต**

ส่วนการทุจริตต้องปรากฏว่ามีการแสวงหาผลประโยชน์ที่**มิควรได้**โดยชอบ ด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ดังนั้นการที่เจ้าหน้าที่รัฐมีผลประโยชน์ ทับซ้อนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจึงอาจยังไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ว่าเจ้าหน้าที่รัฐ ผู้นั้นมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ฐานเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ

**ผิดจริยธรรมแต่ละครั้ง
อาจพลาดพลั้ง
พบความรับผิดชอบหลายด้าน
ทั้งทางจริยธรรม วินัย
และ/หรืออาญา**

ศึกษา เข้าใจ ไม่ประมาท
ไม่เสี่ยงทุจริต
ไม่เสี่ยงผิดคุณธรรมจริยธรรม

กล่าวโดยสรุปได้ว่า จริยธรรมได้ถูกกำหนดไว้ในโครงสร้างของการปกครองประเทศโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ และมีการบัญญัติรองรับไว้ในกฎหมายต่อเนื่องกันมาไม่ขาดสายซึ่งส่งผลให้ **“จริยธรรม”** มีสถานะเป็น **“กฎหมาย”** ที่เป็นลายลักษณ์อักษร โดยในส่วนของข้าราชการพลเรือนรวมไปถึง พนักงานราชการ พนักงาน ลูกจ้าง และ ผู้ปฏิบัติงานอื่น ในสังกัดกระทรวงพลังงานนั้น ต้องยึดถือปฏิบัติตาม **“ประมวลจริยธรรม ข้าราชการพลเรือน”** โดยคณะกรรมการ ข้าราชการพลเรือน ประกาศ ณ วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔ **หากมีการฝ่าฝืน หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีอำนาจว่ากล่าว ตักเตือน สั่งให้ผู้นั้นได้รับการพัฒนา และมีอำนาจนำพฤติกรรมทางจริยธรรมไปใช้ในกระบวนการบริหารงานบุคคลให้มีผลต่อการพิจารณาให้คุณให้โทษ** เช่น การประเมินผลปฏิบัติราชการ การเลื่อนเงินเดือน การแต่งตั้ง การเลื่อน การโอน การย้าย หรือการให้ออกจากราชการ

อนึ่ง หากการกระทำ อันเป็นการฝ่าฝืนจริยธรรมใน ครั้งนั้นๆ ไปตรงกับองค์ประกอบ ของความผิดทางวินัย และ/หรือ ความผิดอาญา ผู้กระทำการ ฝ่าฝืนจริยธรรมดังกล่าวก็จะมี ความรับผิดทางวินัย และ/หรือ ทางอาญาตามมาอีกด้วย และ ถ้าเป็นเหตุให้หน่วยงานได้รับความเสียหาย ผู้ฝ่าฝืนก็ต้อง ชดใช้เงินค่าเสียหายให้แก่ หน่วยงาน ซึ่งในทางกฎหมาย เรียกว่าเป็นความรับผิด ทางละเมิด หรือทางแพ่งนั่นเอง

บรรณานุกรม

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐.
- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑.
- พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒.
- ระเบียบคณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำประมวลจริยธรรม
ข้อกำหนดจริยธรรมและกระบวนการรักษาจริยธรรมของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓.
- ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๖๔.
- ข้อกำหนดว่าด้วยกระบวนการรักษาจริยธรรม : กลไกและการบังคับใช้ประมวลจริยธรรมข้าราชการ
พลเรือน พ.ศ. ๒๕๖๔.
- สำนักงาน ก.พ., “หนังสือที่ นร ๑๐๑๙/ว๙ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตนของข้าราชการพลเรือน
ตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน.” ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๔.

คณะผู้จัดทำ

นายสมบุรณ์ หน่อแก้ว

รองปลัดกระทรวงพลังงาน หัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต

นางสาวนีย์ ศักดิ์สมกุลอุทัย

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านยุทธศาสตร์พลังงาน

ปฏิบัติหน้าที่รองหัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต

นางสาวกานต์นลิน ธีรรัตนานนท์

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

นายสุรพันธุ์ เล้าวิวัฒนา

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

นางสาวชมพูนุช บุษะสุวรรณ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

นายพิพัฒน์ จารุศิริ

นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ

นางสาวนานา นาคพงษ์

นักจัดการงานทั่วไป

จัดพิมพ์โดย ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงพลังงาน

๕๕๕/๒ ศูนย์เอนเนอร์ยี่คอมเพล็กซ์ อาคารบี ชั้น ๒๓

ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจตุจักร เขตจตุจักร

กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐

โทร. ๐ ๒๖๔๐ ๖๒๖๑-๕

ศปท. | กระทรวงพลังงาน
MINISTRY OF ENERGY

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงพลังงาน

